

Як запобігти ботулізму

Ботулізм являє собою досить важке захворювання токсико-інфекційного характеру, особливості перебігу якого призводить до ураження нервової системи, спинного і довгастого мозку.

Ботулізм – це гостре інфекційне захворювання, яке виникає в результаті вживання продуктів, які містять отруйні речовини (токсин), що виробляють бактерії ботулізму. Цей токсин є одним з найсильніших з усіх відомих отрут.

Причини ботулізму. Причиною ботулізму найчастіше стають продукти домашнього консервування – м'яса, риби, рідше - овочів. Потенційно небезпечними є усі консервовані продукти, які були погано вимиті, неправильно/недостатньо термічно оброблені, транспортувались або зберігались неналежним чином. Навіть консерви, у яких все гаразд з терміном придатності, виглядом і смаком, можуть бути зараженими: ботулізм не можна визначити за кольором або смаком, мікроорганізм, який спричиняє хворобу, не псує продукти.

Також ботулізм може виникнути внаслідок споживання в'яленої чи копченої риби та будь-яких виробів з м'яса (ковбаси, шинки тощо). Найчастіше причиною ботулізму стають в'ялені або копчені продукти домашнього приготування, проте реєструються і випадки хвороби після вживання продуктів, вироблених у промислових умовах. Це трапляється у випадку не дотримання відповідних вимог під час заготівлі, переробки чи зберігання продукту.

Значно рідше ботулізмом можна заразитись через рани, так само рідко мікроорганізм передається від матері до дитини через грудне молоко.

Наразі невідомі випадки ботулізму, пов'язані із уживанням свіжих промитих та правильно проварених чи обсмажених продуктів.

Профілактика ботулізму. Щоби вберегтися від ботулізму уникайте споживання:

- в'яленої, копченої, солоної та консервованої риби;
- м'ясних та грибних консервів;
- консервів домашнього виробництва;
- якщо не впевнені, що продукти зберігали та/або транспортували належним чином;
- якщо сумніваєтесь у якості продуктів.

Перші симптоми захворювання частіше виникають через 12-24 години після споживання зараженої їжі. Водночас, симптоми так само можуть виникнути раніше (уже через 2 години) або значно пізніше (4 доби і більше). Що важче захворювання, то коротший інкубаційний період.

Симптоми ботулізму:

- порушення близького зору: ви не можете читати текст, але добре бачите предмети;
- сильно виражена сухість у роті;
- важко говорити (голос стає тихим, гугнявим або пропадає);
- підвищена стомлюваність, м'язова слабкість;
- запаморочення;
- короткочасні ознаки ураження травної системи (нудота, блювання, послаблення випорожнень), а потім - стадія парезу кишківника (здуття живота, закреп);
- ураження м'язів шиї та кінцівок.

Симптоми ботулізму найчастіше з'являються поступово, немає різких підйомів температури, тому виникає ілюзія несерйозності хвороби. У подальшому з'являється порушення зору – одна з найперших ознак ботулізму (хворого турбує "сітка або туман" перед очима, двоїння предметів, важкість читання, що пов'язано з паралічем очних м'язів). Одночасно виникають спрага, сухість слизових оболонок, розлад ковтання, може змінитися тембр голосу. Хворі скаржаться на відчуття "грудки" у горлі, біль під час ковтання, подразнення в горлі – усі ці симптоми обумовлені ураженням ковтальних м'язів.

Неврологічна симптоматика триває кілька днів і супроводжується загальнотоксичним синдромом – хворі скаржаться на сильний головний біль, запаморочення,

безсоння, загальну слабкість, підвищення температури тіла. У важких випадках пацієнтів турбує відчуття нестачі повітря, тягар в грудній клітці, дихання стає поверхневим. Розвивається дихальна недостатність, що є причиною смерті при ботулізмі.

При найменшій підозрі на ботулізм негайно зверніться до лікаря. Госпіталізація обов'язкова незалежно від важкості хвороби.

Лікування ботулізму. Усі хворі на ботулізм незалежно від клінічної форми захворювання підлягають госпіталізації. Успіх лікування залежить від ранньої діагностики, правильного лікування, у більшості випадків - введення ботулінічного антитоксину (синоніми: сироватка, імуноглобулін).

В Україні спостерігається сезонне підвищення захворюваності на ботулізм – із початку 2018 року зареєстровано 46 випадків ботулізму, 53 потерпілих, четверо із них померли.

Цього року Україна вперше на національному рівні закупила сироватки, серед яких сироватка проти ботулізму. До 2018 року закупівля сироваток здійснювалася за кошти обласного або місцевого бюджетів, проте через відсутність реєстрації з 2014 року в Україні сироватка відсутня. Гуманітарні вантажі до цього часу були єдиним шляхом забезпечити громадян України специфічними сироватками в разі необхідності. Так, наприкінці жовтня минулого року на прохання МОЗ Міжнародний Комітет Червоного Хреста в Україні доставив 150 доз протиботулінічного імуноглобуліну, який розподілено між регіонами.

За матеріалами сайту МОЗ України.